

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de erroribus Pelagianorum, de gratia, de iustificatione & merito,
de virtutibus theologicis & quatuor cardinalibus, ac de ineffabili mysterio
incarnationis

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniae Agrippinae, 1671

Art. II. Varii Hæreticorum errores, circa Incarnationis mysterium, breviter
referuntur ac refelluntur

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77177](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77177)

DISPUTATIO PROOEMIALIS

Contra Hæreticorum & Iudæorum errores.

Priusquam difficultates Theologicas, quæ in hoc Tractatu frequentissimæ & celeberrimæ sunt, aggrediamur, & cum Doctoribus Catholicis disputemus, hanc disputationem in ipsius limine, ut cæteris præambulum instituamus, ut Hæreticorum & Iudæorum confutatis erroribus, fidei veritas circa Incarnationis mysterium, clariùs eluceat, & firmitus stabilietur.

ARTICULUS PRIMUS.

Declaratur breviter, quid Incarnationis nomine significetur.

Incarnationis nomine significatur unio humanitatis & divinitatis in una Christi persona. Hæc enim humanitas ex carne componitur & spiritu, non incongruè tamen nomine carnis, assumptio humanitatis ad Verbum exprimitur. Primum, quia hoc fundamentum habet in frequentiori usu Scripturæ Sacræ, in qua nomine carnis totus homo significari solet, accepta parte pro toto, ut Genesi 6. Omnis caro corruperat viam suam. Id est omnis homo, pravis & corruptis eorum moribus. Lucæ 3. Videbit omnis caro salutem Dei. Et ad Romanos 3. In operibus legi non iustificabitur omnis caro. Hoc est nullus homo per solam legem Moysi, salvus fieri potest, sine Christo. Secundum, ad ostendendam veritatem Incarnationis, contra Manichæos, negantes Verbum Divinum, veram carnem assumpsisse. Tertio, ad demonstrandam magnitudinem charitatis Dei erga homines, qui adeo se humiliavit & exinanivit, ut tam vilem & abjectam carnis naturam, ad illos redimendos assumpserit. Propter quod hoc mysterium Paulus 1. ad Timotheum 3. dicit, Magnum secretum sacramentum, quod manifestatum est in carne. Hanc rationem Theophilactus, relatus à D. Thoma in Catena aurea, his verbis expressit: Evangelista volens ostendere mirabilem Dei condescensionem, carnem commemorat, ut illius admiremur misericordiam, quoniam propter nostram salutem, quod omnino remotum est, & distans ab illius natura, assumpsit, scilicet carnem, anima namque habet aliquam propinquitatem ad Deum. Quarto, sub hoc nomine, aliud mirabile insinuat, nempe Deum in similitudinem nostras & imbecillitates, quæ voce

A se sit, incarnationis nomine, convenienter totius humanitatis assumptio significata est. Verumtamen ne nomen carnis, ab aliquo in deteriorem partem sumeretur, Ecclesia quæ de Filio Dei in Symbolo dicit, Et incarnatus est, statim subdit, Et homo factus est; & Sancti Patres, licet frequenter vocent hoc mysterium Incarnationem, interdum tamen aliud nomen in omnibus inligunt; Damascenus enim lib. 1. de fide, cap. 3. & lib. 3. cap. 6. ipsum *ἡνωσιον*, id est inhumanationem, vocat; Hilarius verò in Prologum Psalmorum, *corporationem*, seu *incorporationem* appellat: quæ voce usus est etiam Tertullianus libro de carne Christi, circa principium.

ARTICULUS III.

Varii Hæreticorum errores, circa Incarnationis mysterium, breviter referuntur, ac refelluntur.

Cum Incarnationis mysterium sit præcipuum nostræ religionis fundamentum, eiusque cognitio, medium ad obtinendum salutem necessarium, ut in Tractatu de fide ostensum est, non mirum, si diabolus, variis Hæreticorum erroribus, ejus veritatem, aut penitus destrueret, aut adulterare & corrumpere, vel saltem aliqua ex parte diminueret & obscurare tentaverit. Unde Fulgentius lib. 1. ad Trasimundum cap. 4. Certum est (inquit) penè omnes hæreticæ pravitatis errores, hinc quibusdam multipliciter subrepsisse, dum magnum pietatis sacramentum, quod manifestatum est in carne, justificatum est in spiritu, apparuit Angelis, prædicatum est gentibus, creditum est in hoc mundo, assumptum est in gloria, nonnulli aut non sicut est credunt, aut omnino non credunt; & ille lapis qui ab ædificantibus reprobatus, in caput factus est anguli, quibusdam præva credulitatis cecitate possessus, lapis offensionis & petra scandali efficitur.

Hanc errorum contra hujus mysterii veritatem pugnantium multipliciter, eleganter descripsit Leo Papa serm. 8. de Nativitate, his verbis: Omnium ferè falsa credentium opinionibus, quæ etiam Sancti Spiritus negationem prouunt, retractatis, neminem penè deviasse cognoscimus, nisi qui dum in Christo naturarum veritatem sub unius personæ confessione non credidit. Alii etenim Domino solam humanitatem, alii solam adscribere Deitatem. Alii veram quidem in ipso divinitatem, sed carnem dixerunt fuisse simulacram. Alii professi sunt veram eum suscepisse carnem, sed Dei Patris non habuisse naturam & deitatem ejus, quæ erant humana substantia deputantes, majorem sibi Deum, minoremque sinxerunt; cum gradus in divinitate esse non possit. Quoniam quidquid Deo minus est, Deus non est. Alii cognoscentes Patris & Filii nullam esse distantiam, quia

non poterunt unitatem deitatis intelligere, nisi in unitate persona, eundem asseruerunt esse Patrem quem Filium, & nasci, & nutrire, patri & mori, sepeliri & resurgere, ad eundem pertinere, qui per omnia & hominis personam impleverit & Verbi. Quidam putaverunt Dominum Iesum Christum non nostra substantia corpus habuisse, sed ab elementis superioribus ac subtilioribus sumptum. Quidam autem estimaverunt in carne Christi humanam animam non habitasse, nec fuisse; sed partes animae ipsam Verbi implevisse deitatem. Quorum impudentia in hoc transit, ut animam quidem fuisse in Domino faterentur, sed eandem dicerent merito caruisse, quia sufficeret homini sua deitas ad omnia rationis officia. Postremo iidem asserere presumpserunt, partem quandam Verbi in carnem fuisse conversam; ut in unius dogmatis varietate multiplici, non carnis tantum, animaeque naturae, sed etiam ipsius Verbi solveretur essentia.

Varios hos ac multiplices circa mysterium Incarnationis errores, cum D. Thomas in caput primum Matthaei, ad tres classes revocari posse existimo. Prima est errantium circa divinitatem Christi; secunda errantium circa ejus humanitatem; tertia eorum qui circa ipsam utriusque naturae unionem erraverunt.

Ad primam classem pertinent Ebron, Cherintus, Paulus Samozatenus, Photinus, & alii, qui in Christo solum naturam humanam confitebantur: divinitatem verò, non per naturam, sed per quandam excellentem divinam gloriæ participationem, quam per opera meruerat, in eo fuisse confingebant.

Contra hunc errorem militant in primis varia Scripturae testimonia, quibus Christus versus Deus, versusque ac unigenitus Dei Filius asseritur: 1. Joan. 5. *Simus in vero filio ejus: hic est verus Deus, & vita aeterna.* Ad Roman. 9. *Ex quibus (scilicet Patriarchis) Christus est secundum carnem, qui est super omnia Deus benedictus in saecula.* Joan. 3. *Vnigenitus filius qui est in sinu Patris, ipse enarravit.* Item ad Hebraeos 1. dicitur filius Dei naturalis, & Angeli, licet sint filii adoptivi, tamen ejus respectu dicuntur servi & ministri. Denique Christus ipse aperte proficitur aliam se constare naturam, quam humanam quam praeseferbat: sic enim ait Joan. 6. *Ego sum panis vivus qui de caelo descendit; nullo autem modo potest dici de caelo descendisse natura humana, quae nunquam in caelo fuerat.* Et Joan. 8. *Antequam Abraham fieret, ego sum: non utique secundum naturam humanam, in qua triginta quatuor annos nondum expleverat, sed secundum divinam, quae est ab aeterno, & antequam mundus fieret.* Demum Christus ait Joan. 10. *Ego & Pater unum sumus,* quod Judaei ipsi intellexerunt dictum de unitate naturae divinae.

Præterea, ut discurrit D. Thomas opusc. 2. quod Compendium Theologiae inscribit cap. 202. dicitur Joan. 1. *In principio erat Verbum, & postea subditur, Verbum caro factum est: Verbum, ergo quod erat in principio apud Deum, carnem assumpsit, non autem homo, qui ante non fuerat, per gratiam adoptionis deificatus est.* Item Dominus dicit Joan. 6. *descendi de caelo, non ut faciam voluntatem meam, sed ejus qui misit me.* Secundum autem Photini errorem, non convenit Christo descendisse, sed solum ascendisse, cum tamen Apostolus dicat ad Ephes. 4. *Quod autem ascendit, quid est nisi quia & descendit primum in inferiores partes terrae.* Ex quo

manifestè datur intelligi, quod in Christo non habet locum ascensio, nisi descensio praecedat.

Simili discursu utitur 4. contra Gent. cap. 28. ubi eundem Photini errorem impugnans, sic ait: *Non enim secundum positionem hujusmodi Deus carnem assumpsit, ut fieret homo, sed magis homo carnalis, Deus factus fuisse; & sic non verum esset quod Joannes dicit, Verbum caro factum est; sed magis è converso, caro Verbum facta fuisset.* Similiter etiam non convenit Dei Filio exinanitio aut descensio, sed magis homini glorificatio & ascensio; licet non verum esset quod Apostolus dicit: *Quia cum in forma Dei esset, exinanivit semetipsum, formam servi accipiens.*

Ad secundam classem pertinet in primis error Manichæorum, qui cum existimarent omnem creaturam corpoream à diabolo fuisse creatam, nec fuisse conveniens, ut Dei Filius, diaboli creaturam assumeret, dicebant Christum non habuisse veram carnem, sed phantasticam tantum; subindeque omnia quae in Evangelio de Christo narrantur, ad humanam naturam pertinentia, in phantasia, & non in veritate facta fuisse esse rebant, ipsumque proinde non esse verè, sed apparenter tantum natum de Virgine, circumcisum, crucifixum, mortuum, &c. quod est totam Evangelii veritatem destruire, ut notat Sanctus Thomas cap. 207. opusculi citati. Deinde, ut dicit, *In hoc natus sum, & ad hoc veni in mundum, ut testimonium perhibeam veritati.* Non fuisset autem veritatis testis, sed magis falsitatis, si in se demonstrasset quod non erat. Unde idem Salvator suspicionem phantastici corporis, à mentibus Discipulorum removere voluit, Matth. 24. ubi Discipulis videntibus eum supra mare ambulantem, & ad ejus, ut phantasmatis, aspectum exclamantibus, dixit: *Habere fiduciam, ego sum, nolite timere;* & Luca ultimo, ubi, etiam illis conturbatis & conterritis, ac existimantibus se spiritum videre, ait: *Palpare & videre, quia spiritus caro & ossa non habet, sicut me videtis habere.*

Secundò ad hunc ordinem pertinet error Valentini, qui licet verum corpus Christum habuisse confiteretur, dicebat tamen eum carnem non assumpsisse de Virgine, sed attulisse corpus de caelo formatum, quod transivit per Virginem, nihil ex ea accipiens, sicut aqua transit per canalem. Quod manifestè Scripturae repugnat, Paulus enim ad Rom. 1. de Christo ait, *Factus est ei ex semine David, secundum carnem.* Et ad Galat. 4. *Deus misit filium suum, factum ex muliere.* Non posset autem dici factus, vel natus de Virgine, si solum per eam sicut per fistulam transivisset, nihil ex ea allumens: Ex ea igitur corpus assumpsit, non verò de caelo formatum attulit. Unde quando idem Apostolus 1. ad Corinth. 15. ait: *Primus homo de terra terrenus, secundus homo de caelo caelestis,* intelligit secundum divinitatem, quae dicitur specialiter esse in caelo, quòd in caelo Deus se manifestet, ut explicat S. Thomas opusculo citato cap. 208.

Terriò ad eandem classem reducendus est error Atrii, qui ut refert idem S. Doctor ibid. c. 204. & 4. contra Gent. cap. 32. docuit quod Christus Dominus non habuit animam humanam nostram similem, sed Verbum ei fuerit pro anima, atque ita quod solum carnem assumpsit. Qui error falsè refellitur, tum quia, cum Verbum Divinum sit Deus,

Deus, non potest esse forma corporis; tum etiam, quia cum Christus sit verus homo, debet integram naturam humanam habere; unde cum sit non solum corpus, sed etiam animam constet, Christus non solum corpus, sed etiam animam rationalem nostræ simlem habuit. Addit S. Doctor locis citatis, quod de Christi anima plura dicuntur in Scriptura, quæ non possunt Verbo Divino competere: dicitur enim Matth. 26. *Tristitia mea usque ad mortem*, & Joan. 12. *Nunc anima mea turbata est*. Tristitia verò & timor, sunt passionis anime sentientis, & Verbo Divino convenire nequeunt; tum quia ex Scriptura est verus Deus, tem etiam, quia Arcius ipse, qui ipsum non Deum, sed creaturam esse profitebatur, dicebat tamen illum in beatitudine, & omni perfectione superiorem esse omni spiritui creato.

Quartò ad eundem ordinem pertinet error Apollinaris, qui referente D. Thomâ in prædicto opusculo, cap. 205. coactus quidem fuit vi testimoniorum quæ citavimus, admittere naturam humanam esse in Christo, at negavit esse mentem humanam, sed Verbum Divinum voluit esse mentem Christi unicam. Qui etiam error facile conellitur: Primò quia cum in Christo sit duplex natura, divina & humana, debent esse gemina in illa, quæ utrique ex illis naturis seorsim sumptis conveniunt, subindeq; duplex intellectus: unus divinus & increatus, alter humanus & creatus. Secundò, quia fuisset contra finem Incarnationis, si Verbum Divinum partem intellectivâ hominis non assumpsisset: nam finis Incarnationis est reparatio humanæ naturæ, quæ principalis incipit reparari quantum ad intellectivâ partem, quæ participes peccati esse potest. Terriò, quia Christus in Scriptura dicitur orasse & admiratus fuisse: oratio autem cum sit inferioris ad superiorem, divinitati tribui non potest, sicut nec admiratio, quæ ignorantia includit vel supponit. Unde rectè concludit S. Doctor, quod sicut pavor & tristitia cogunt nos ponere animam sensitivâ in Christo, sic oratio & admiratio, nos inducunt & cogunt, in illo admittere mentem seu partem intellectivâ humanâ, cuius est admirari & orare.

Similis præcedenti fuit error Monothelitarum, qui in Christo non nisi unicâ voluntatem voluerunt agnoscere; unde similibus argumentis confirmandus est. Addi etiam potest, quod Christus aperte proficitur in Scriptura, in se esse voluntatem aliquam, à voluntate Patris diversam: ait enim Luc. 22. *aliquem Patrem: Non mea voluntas sed tua fiat*. Et Joan. 6. *Descendi de celo, non ut faciam voluntatem meam, sed voluntatem ejus qui misit me*. At secundum divinitatem una est voluntas Filii Dei, & Patris: Ergo Christus, præter voluntatem divinam habuit humanam, subindeque in ipso fuit gemina volûtas, sicut & duplex natura.

Ad tertiam classem eorum, qui circa divinæ & humanæ nature unionem erraverunt, pertinet in primis error Apollinaris qui ut referunt D. Augustinus in lib. de hæresibus, num. 55. & D. Thomas 4. contra Gent. cap. 31. dixit Incarnationem fuisse factam, non per assumptionem humanitatis ad Verbum, sed per conversionem Verbi Divini in carnem; occasionem hujus erroris sumens ex eo quod dicitur Joan. 1. *Verbum caro factum est*, quod sic intelligendum putavit, quasi ipsam Verbum sit conversum in carnem; sicut & intelligitur illud quod legitur Joan. 2. *Ut gustavit arbutum, sicut vinum factam*, quod ea ratione dicitur, quia conversâ est aqua in vinum.

Hujus erroris impossibilitas, seu potius demencia, patet: Tum ex eo quod Verbum Divinû, cum sit Deus, & ens increatum, indefectibile & intransmutabile, in aliud cõverti non potest. Tum etiam, quia si conversum fuisset Verbum in hominem, quemadmodum lignum in ignem, aqua in vinum, aut virga Moysis in draconem, sequeretur quod Christus, qui esset terminus illius conversionis Dei in hominem, non esset Deus: quemadmodum aqua conversâ in vinum, non est aqua, sed vinum, & sicut factâ conversione virgæ Moysis in serpentem, non erat amplius virga, sed tantum serpens. At quod Christus, factâ Incarnatione, permaneat Deus, asserit passim Scriptura, quæ ipsum Deum simul & hominem appellat, locis supra citatis, & Apostolus ad Hæbræos 13. ait: *Iesus Christus heri, & hodie, ipse & in sæcula*; id est, Christus est idem qui fuit Deus & homo, & permanens æternum. Hunc Apollinaris errorem rejicit Athanasius in Symbolo, ubi ait, quod Christus est unus, non conversione divinitatis in carnem, sed assumptione humanitatis in Deum.

Ad eandem classem pertinet error aliorum Hæreticorum, qui dicebant in Incarnatione humanam naturam per assumptionem Verbi fuisse consumptam, ac in divinam transmutatam: qui error, cum sit similis præcedenti, similibus rationibus confutandus est.

Ad illum etiam ordinem spectat error Nestorii, qui cum videret Christum in Scriptura verum Dei filium, & hominē esse sæpe asseri, nec fateri vellet eundem esse hominem & Deum, seu divinam & humanâ naturam, in unam coaluisse personam, blasphemavit, sub hoc nomine Jesu Christi, duas intelligendo personas; alteram filiū Dei ante sæcula à Patre genitum; alteram filium Virginis, in sæculo natum. Dicebat tamen in hoc filio Virginis representari filium Dei, & filium Dei in filio Virginis operari, & affectu summo, non verò unitate personali, duas illas personas inter se coherere, idòque filium Virginis, nuncupatoriè, & denominatione extrinsecâ, Deum appellari, non quod revera Deus esset, sed tantum quod Deum representaret, aut Deus in eo per affectum, vel operationem, ut in suo templo habitaret.

Prima pars hujus erroris rejicitur in Concilio Ephesino, contra Nestorium coacto, parte primâ cap. 4. pag. 62. ubi sic dicitur: *Porro arbitrari hanc vocem Christus, seorsim huic, seorsim illi, id est filio Dei, & filio Virginis, in duas personas inter se coactis, convenire, stultum est, imò & impium & blasphemum: unus enim est Dominus Iesus Christus, non divisus, neq; dissectus, juxta Paulum 1. ad Cor. 1. Nunquid divisus est Christus? Secunda verò pars damnatur in 5. Synodo Generali, actione ultimâ, can. 4. his verbis: *Si quis dixerit Deum & hominem, tantum secundum representationem, aut habitudinem honoris, vel operationis, vel affectus, unitum esse, & non secundum hypostasim, id est unitatem personæ, anathema sit*. Hunc etiam errorem fuscè & lato calamo impugnat S. Thomas 4. contra Gentes cap. 34. variis rationibus, quæ ibidem videri poterunt.*

Ad eandem classem reducitur error Eutichetis, qui ut unitatem personæ contra Nestorium servaret in Christo, dixit in illo esse etiam solum unam naturam: ita quod quamvis ante unionem essent duæ naturæ distinctæ, divina & humana, in unionem tamen coherunt in unam naturam, & sic dicebat Christi personam ex duabus

Ddd

naturis

naturis esse, non autem in naturis subsistere. Qui error à Concilio Chalcedonensi damnatus est: nam in Symbolo fidei sic habetur: *Confitemur in novissimis diebus, Filium Dei unigenitum in duabus naturis inconfuse, immutabiliter, indivise, inseparabiliter agnoscendum, nunquam sublatam differentiam naturarum, propter unionem.* Et Athanasius in Symbolo dicit quod Christus est unus, *non confusione substantie, sed unitate persone.*

15 Ex his ergo patet, fidem Catholicam agnoscere in Christo divinam simul & humanam naturam, in eadem Verbi Divini persona intime conjunctas, & indissolubili foedere copulatas. Unde Leo Papa lerm. 7. de Nativitate Domini, ait: *Verum esse huius mysterii adoratorem, qui nec de Incarnatione Domini aliquid falsum, nec de Deitate aliquid sentit indignum: parvis enim periculi malum est, si illi aut natura nostra veritas, aut paternae gloria negetur aequalitas.*

ARTICULUS III.

Judeorum error existimantium Messiam nondum venisse, testimoniis veteris testamenti confutatur.

16 **M**essiam promissum jam venisse, nullus qui Christiano nomine glorietur, quantumvis haereticus, negare potest; tum quia hoc potissimum differt Christiana fides, & Judaeorum perfidia: tum etiam quia Christus disertis verbis id affirmavit, Joan. 4. Cum enim Samaritana dixisset, *Sic quia Messias venit qui dicitur Christus: dixit ei Iesus: Ego sum qui loquor tecum.* Et hanc veritatem inter alias confessus est Petrus, Matth. 16. illis verbis: *Tu es Christus Filius Dei vivi, & Martha Joan. 11. dicens: Tu es Christus Filius Dei vivi, qui in hunc mundum venisti.* Itaque solum contra Judaeos, ex veteri Testamento, quod ipsi duntaxat admittunt, haec veritas breviter hic demonstranda est.

17 Licet autem in huius rei confirmationem, plura proferri possint veteris testamenti testimonia, duæ tamen, quæ sunt famosiora & illustriora, sufficient. Primum habetur Genes. 49. ubi Patriarcha Jacob moriturus, & filiis suis benedicens, spiritu prophetico dixit Judæ adventum Messiae prædicens: *Non auferetur sceptrum de Juda, & dux de femore ejus, donec veniat qui mittendus est, & ipse erit expectatio Gentium.* Ubi sermonem esse de Messia, patet ex verbo Hebraico *Siloh*, quod interpretatur missus, seu mittendus, sicut & piscina *Siloh* dicitur Joan. 9. hoc enim nomen propriè convenit Messiae, qui antonomasticè missus, seu mittendus dicitur; unde Paraphrastes Caldaicus, magnæ apud Hebræos auctoritatis, pro *Siloh*, Messia nomen habet, sic enim legit: *Non auferetur Sceptrum de Juda &c. donec veniat Rex Messias.* Constat etiam ex his quæ sequuntur, *Et ipse erit expectatio Gentium*, sive ut habet Olearius: *Et erit illi obedientia populorum: hæc enim verba, neque ad Saulem, qui non fuit de Tribu Juda, sed de Tribu Benjamin, neque ad Davidem, Salomonem, vel Jeroboam, aut alium ex Regibus Israël, adaptari possunt, cum nullus ex illis fuerit expectatio Gentium, aut illi data sit obedientia à Gentibus; sed soli Messiae, de quo dicitur Isaia 11. Radix Jesse qui stat in signum populorum, ipsum gentes deprecabuntur.* Duo ergo in hac prophetia Jacob prædicuntur, primum est, fore ut Judas, quem singulariter Ja-

cob alloquebatur, regnaret in suis posteris, quod in Davide & successoribus ejus impletum est: Secundum, quod deinceps non deficeret Rex & Dux de femore ejus: id est quod natus de prognatis ejus, donec veniret Messias. Quæ prophetia ut vera sit, necesse est jam venire Messiam, cum neminem jamdiu de Juda prognatis regnare, aut Ducem esse, & regnum Juda penitus esse extinctum, manifestum sit.

Gravis tamen difficultas est, quomodo regia potestas, in Juda prognatis, à Davide, & ad Christi adventum, quem Messiam esse contendimus, semper manserit. Ratio dubitandi est primò, quia post Jechoniam ceteri Reges in Judæa, ut patet ex Jeremia 22. ubi de Jechonia dicitur: *Scribe virum solum sterilem...* nec enim de femine ejus vir qui sedet super solium David, & potestatem habeat ultra in Juda. Secundo, quia Machabæi annis 165. regnarunt illi autem, cum essent Sacerdotes, non erant prognati ex Juda, sed ex Levi: Ergo regia potestas, jamdiu ante Christi adventum, à stirpe Juda defecerat.

Ad primum responderetur, quod licet in Jechonia defecerit filius, qui sederit super solium David, titulo & majestate Regis, non tamen qui sederit ut Princeps, seu Dux, constat enim quod Zorobabel, & deinceps ejus successores, defecerant ex Jechonia, ut dicitur Matth. 1. & primi Paralip. 3. Fuit verò Zorobabel Dux in Juda, ut dicitur Aggæi 1. Prophetia autem Jacob non restringitur ad titulum Regis, sed etiam Ducis, dicitur enim: *Non auferetur sceptrum de Juda, & Dux de femore ejus, donec veniat qui mittendus est.*

Ad secundum quod difficilius est, respondent aliqui Scripturæ Interpretes, quod quando prædicta prophetia dicitur: *Non auferetur sceptrum de Juda*, per Juda non debet intelligi tota Tribus Juda, sed tota gens Judaica: unde ad veritatem illius, sufficere dicunt, quod aliqui Hebræorum (sive ille fuerit ex Tribu Juda, sive ex Tribu Levi, aut quacunque alia) à Davide, & ad Herodem alienigenam, & adventum Christi, sceptrum seu principatum Judæorum tenuerit.

Sed hæc responsio aliis displicet, & merito, hæc enim verba, *Non auferetur sceptrum de Juda &c.* ad illum singulariter dirigebantur, ut patet ex verbis immediate præcedentibus, *Juda te laudabit fratres tui...* adorabunt te filii Patris tui, & ex aliis immediate sequentibus, *Ligans ad vineam pulum suum &c.* quæ dicta sunt ob fertilitatem terre Chanaan, quæ Tribui Juda sorte obvenit: Ergo cum prima & extrema verba prophetiæ, pertineant ad Judam singulariter, absurdum est existimare, media non ad eundem, sed ad universum populum Judaicum pertinere. Adde quod, quando Jacob filiis suis singillatim benedicebat, dicebat unicuique propria, nec quod erat unum Tribus, ad aliam transferebat, unde

Melius responderetur cum D. Hieronymo in cap. 1. Sophonia, quem sequuntur Lyranus, Abulensis, Baronius, & plures alii, Machabæos fuisse progenitos ex Juda, ex parte matris, licet ex parte patris essent prognati ex Levi: quamvis enim alii non possent jungi matrimonio, nisi contribulis suis, licebat tamen Tribui Judæ, & Tribui Levi, propter nobilitatē, mutua inire connubia, ut testatur Philo Judæus libro 2. de monachis, non longè ante finem, & colligitur ex Scriptura